

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Pars I. De Testamentis, Codicillis, & ultimis voluntatibus. Pars II. De Hærede, & Hæreditate. Pars III. De Legitima Trebellianica, & aliis Detractionibus

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1690

Disc. XII. Taurinen. testamenti. De testamento condito ad formam Decreti Ducalis, vel Constitutionis Sabaudiaë, quando dicatur validum, ac perfectum. Disposita in testamento imperfecto ratione ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74043](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74043)

more Consulentium pleraque dicuntur ad propriam eruditionem ostendendam, vel ad causæ servitium, dum præsertim utrobique proceditur cum determinatione Senatus Romani reata per *Valer. Max.* de qua in foro nulla ratio habenda est, nisi pro uno ex adminiculis bonæ, vel malæ valetudinis, quando alia concurrant, adeo ut versemur in ambiguo, exiis, quæ infra habentur in *Avenionen. si. deicomm. discurs. 39.* & in aliis.

Ac etiam quia in casibus positis per *Menoch.* multa concurrebant circumstantiæ, quæ non omnino improbabilia reddunt ea Responsa, ad rem non applicabiles; Siquidem in *conf. 544.* agebatur de patre habente tres filias, erga quas in effectu æqualem habebat affectionem, attamen primam exclusit ob indignationem cum ejus viro, cujus utilitate cessante, eamdem, ejusque filios vocavit, unde videtur species exhæredationis irrationabilis in odium tertii; Et in casu *conf. 1139.* agitur de exclusione filii infantis, qui proprii demeriti, ac passivæ indignationis incapax erat, unde stante institutione remotiorum collateralium, de quorum malis artibus etiam vehementia concurrebant adminicula, in seducendo testatricem infirmam, morbi acerbitate, ac mortis turbatione vexatam, ita cadere poterant, juxta ea quæ habentur *infra disc. 33.* Verum quid sit de veritate in dictis casibus, attamen cessabat in omnibus applicatio ad præsentem, in quo agebatur de testamento condito in statu valetudinis, in qua per menses continuatum fuit; ideoque indignatio perseverabat sanguine refrigerato, causa verò indignationis proveniebat, non ex facto tertii, sed ipsiusmet filii exclusi, atque dispositio non erat ad favorem extraneorum, vel remotiorum, sed filii posthumi, qui viri defuncti nomen assumpturus erat, & in ejus defectum filiarum, ac post eas favore piæ causæ.

Ista etenim parùm consueta disponendi forma, quæ deviat ab ordine naturæ, semper ab aliqua indignatione, vel aversione provenit (cùm sine his non detur casus ita disponendi); Ideoque si ex inde inferri posset ad mentis infirmitatem, vel alterationem, quæ sufficeret ad invalidandam dispositionem, hinc sequeretur quod nunquam verificabilis esset illa facultas, quam quisque habere dicitur disponendi pro libito de bonis suis etiam irrationabiliter, ac prosciendo in mare, dummodo filius relinquat legitimam, ultra quam ejus obligatio non extenditur, cùm absque dubio non detur casus, in quo quis habens proprios liberos, illam exerceat, nisi accedat aliqua indignatio, vel causa accidentaliter alterativa inliti amoris naturalis.

Hinc proinde in congressu plurium Advocatorum habito in una *Neapolitana* ad instantiam Principis Hyæraei de familia Grimalda, super testamento condito per Principissam ejus matrem disponentem ad piæ causas de universo esse hereditario, relicta filio sola legitima; Quamvis idem *Altograd. senior.* transcribendo eadem ab ipso deducta *dicto conf. 55. lib. 1. ex Menoch. locis citatis,* cum fusiori ejus consueto, docto quidem, ac elaborato stylo, (aliquibus tamen superfluitatibus laborante) pro testamento invaliditate consulisset, ex eo præsertim, quod in ipso filio, nulla penitus concurreret indignationis, vel demeriti causa, sed hæc tota esset cum viro, ac patre respectivè, cum quo magnæ discordiæ, atque acerrimæ lites super thori separatione præcesserant; Omnes tamen in concordia sensu fuimus, ut in hoc motivo nullum constitui posset solidum fundamentum,

dum constabat quod testamento, pacato animo, à maturo consilio conditum erat.

Non ita est casus, de quo agit idem *Altograd. conf. 55.* in quo aliquam probabilitatem suum responsum habet, dum agebatur de testamento condito calore injuste iracundiæ, per imprudentem, ac malè morigeratum filium, ægre ferentem justas suorum errorum increpationes matris, & fororis, eum illarum recursibus etiam ad Principem; Et fortius quia subsequeretur reconciliatio, cum verbis probantibus pœnitentiam dicti prioris testamenti, cum alterius ordinatione coram quatuor, vel quinque testibus ex Statuto ad novam dispositionem sufficientibus.

Ideoque Consilia, & Decisiones, attendi debent in casibus, in quibus loquuntur, ac spectatis illorum circumstantiis, combinandis cum illis, quæ concurrunt in casu ad quem prætenditur eas applicare.

Et propterea mea sententia fuit, cui ceteri adhererent, ut de his posset dubitari reservando, ut videretur de motivo à me excitato, nempe obtinendi (si fieri posset) duplicatam legitimam, Unam scilicet integri trientis debitam ipsi Principi, non extraneis feminis ex Statuto Urbis exclusis; Et alteram ex dispositione ejusdem testatricis, expressè dictis filiabus legitimam, relinquentis, ex iis quæ habentur in sua materia *sub tit. de Detractionibus & Legitima disc. 3.* atque illud erat pinguius remedium, dum sublato etiam de medio isto testamento, remanebat alterum in Urbe conditum, quod plura etiam gravamina continebat, adeo ut magis expediret illud ultimum sustineri, quando dicta duplex legitima obtineri posset; Nihil tamen conclusum fuit, atque huc usque defuit occasio maturum judicium desuper efformandi.

TAURINEN.

TESTAMENTI

PRO

LUCIA

CUM

HOSPITALI S. JOANNIS TAURINI

Responsum ad causam, cum sensu veritatis.

De testamento condito ad formam Decreti Ducalis, vel Constitutionis Sabaudicæ, quando dicatur validum, ac perfectum.

Disposita in testamento imperfecto ratione solemnitatum, sed perfecto ratione voluntatis, condito ad piæ causam; atq; istius favore vali- do

do, an sublineantur in totum etiam quoad prophana.
Et de potestate Principis dispensandi solemnitatibus in testamento conficiendo, vel revalidandi testamentum jam factum, etiam re non integra, & post jus quæsitum venientibus ab intestato.

SUMMARIUM.

- 1 DE Constitutione Sabaudia super forma testandi.
- 2 Facti series.
- 3 An solemnitas dictæ Constitutionis impleri possit per procuratorem.
- 4 An testamentum sublinendum sine solemnitatibus favore piæ causæ, sublineatur quoad dispositiones prophanas.
- 5 De rationibus suadentibus affirmativam.
- 6 De testamento apud acta Iudicii.
- 7 Quomodo presentetur instrumentum per mulieres, aut alios impeditos, ut servetur Ritus M. C. Vicaria.
- 8 Princeps potest dispensare solemnitati testamentorum.
- 9 Quod Dux Sabaudia habeat jura Principis.
- 10 An Princeps possit revalidare testamentum invalidum.
- 11 De explicatione solemnitatis per procuratorem testatoris.
- 12 De solemnitatibus requisitis ad certum effectum, ut earum defectus non attendatur, si adimpletur effectus.
- 13 De potestate Principis legitimandi bastardum, seu inhabilitandum copacem, etiam post factum casum successione, & jus quæsitum venientibus ab intestato.
- 14 Favor causæ piæ supplet defectus solemnitatis, sed non illum imperfectæ voluntatis.
- 15 Quando dicatur voluntas perfecta, vel potius preparatio.
- 16 Quod testamentum conditum coram uno deputato habeatur, ac si confectum esset coram Senatu.

DISC. XII.

AD tollendas eas controversias, quæ super testamentis volentium ita testari, ut eorum voluntas non nisi post mortem pandatur, nimium frequentes in foro habentur, Vel super schedulæ testamentariæ suppositione, juxta notabilem casum relatum per *Burgos de Pax ad l. tauri num. 166. fol. 331.* Vel super ejusdem schedulæ identitate, ac aliis, de quibus post antiquiores ab eis relatos plenè habetur apud *Cyriac. controv. 444. Gratian. discept. 973. Rovit. dec. 95. Altograd. jun. controv. 50. & alios, de quibus hoc tit. sæpius*
Prudentissimè per Constitutionem, seu decretum Ducale Sabaudia. statutum est, ut absque alia solemnitate, vel justificatione, validum censeatur illud testamentum, quod contentum sit in schedula, quam clausam, idem testator (cujus persona recognita sit), personaliter præsentaverit coram Senatu in Aula, nuncupata *Confrentiarum*, ibique professus fuerit in illa suum testamentum, vel aliam ultimam voluntatem contineri, in cujus

scripturæ dorso adnotari debeat dictus actus cum subscriptione primi, vel secundi Præsentis, ac Secretarii, & appositione sigilli ducalis, dictaque scriptura ad custodiam reponi debeat in Archivio ejusdem Senatus, sub quadam præscripta forma, quando opus erit extrahenda, ut latius in dicto decreto, Italico vulgari idiomate concepto, atque registrato apud *Solam in Commentar. ad eadem Decretum sub tit. de ult. volunt. Civitatis Taurini.*

Cupiens autem Stephanus Laurentius Hyeronimus juxta hanc formam testari, cum ob impedimentum infirmitatis, eam cum personali interventu servare non posset, nolens, vel putans non posse id explicare per procuratorem (ut fieri posse benè probat *Sola in Commentar. ad idem Decretum lit. G. num. 16. in fine.*); Hinc, inhærendo stylo, quem supponitur jam invaluisse, à Duce Sabaudia suppliciter obtinuit, hujusmodi testamenti consignationem, ac respectivè receptionem, committi uni ex Senatoribus, ad effectum ut illud receptum reponeret in Archivio custodiendum ad formam dicti decreti.

Prout cum interventu etiam Secretarii Senatus sequutum fuit, atque Senator deputatus (stylo etiam forsitan inhærendo) pinguius sibi commissas partes implevit, quoniam non solum curavit in Archivio reponi, sed etiam eadem die, nomine ejusdem testatoris, dictum testamentum præsentavit in Senatu congregato in aula prædicta, ut à primo Præfidente subscriberetur, atque sigillo Ducali muniretur, eoque legitime post mortem testatoris aperto, compertum est, in eo institutos esse singulos pro tertiam partem hæredes, Dominicam forem, Petrum Antonium privignum, ac Hospitale S. Joannis ejusdem Civitatis, pluraque legata pia, & prophana ordinata, unum præsertim usufructus ad favorem Lucie uxoris, cui etiam aliqua bona in proprietate relicta fuerunt.

Præterdentibus autem dicti Hospitalis administratoribus, testamenti imperfectionem quoad prophanas dispositiones, ex eo quod dictus actus præsentationis in pleno Senatu, sequutus esset re non integra, & post mortem testatoris, non obstante rescripto revalidatorio ad instantiam dictæ Lucie per dictum Ducem concessio, proindeque ut ob ejusdem imperfecti testamenti validitatem, solo favore causæ piæ, ex dispositione *textus in cap. relatum secundo de testam.* dicto Hospitali ex beneficio juris accrescendi, vel non decrescendi, integra hæreditas competeret, idcirco dum quæreretur quid juris, respondi ut sequitur.

Quando etiam prædicta, juris, ac facti præsupposita, juxta Hospitalis prætensionem subsisterent, quod scilicet constaret quod actus prædictus re non integra sequutus esset, quodque id importaret imperfectionem, ac defectum formæ per dictum decretum Ducale præscriptæ.

Adhuc prætensio injusta, malèque fundate esset, atque scandalosa potius in loco pio reputanda; Licet enim ex originali dubitatione *Jes. in l. hac consultißima §. ex imperfecto Cod. de testam.* cujus fundamenta absque proprii iudicii interpositione, refert *Tiraquell. de privil. præ causæ cap. 8. & sequuntur aliqui, præsertim Magdalen. in tract. de num. restitutum par. 2. cap. 7. num. 39. cum sequen.* dubitari soleat, ut disposita in testamento sublinendo in solo favore piæ causæ, non sublineantur quoad prophana.

In contrarium tamen, sequendo *Salicetum in auth. cassa, & irrita Cod. de sacros. Eccles. Abb. Burr. & alios, de quibus idem Tiraqu. d. cap. 80. in princ.*

De LUCA
de
testamentis
et
CIV

videtur verior, magisque communis, recepta opinio, ut ceteris allegatis plenè probant *Gratian. discept. 606. num. 24. & sequen. Riccius, & Thor. in addit. ad Tiraquell. d. cap. 80. Capic. Latr. consulti. 93. num. 39.* penè, ac elaboratè discussio formiter articulo, (aliquantum tamen prolixo evagatorio stylo) *modernus Rubens in obser. ad testamen. ad pias causas cap. 56. num. 21. cum sequen. & num. 239. 245. 275. & 303. cum sequentibus,* ubi refert plures Canonistas, & Morales hanc opinionem firmantes, & *cap. 60. num. 350.* ubi latè respondet omnibus contrariis.

Hinc proindè ista major auctoritas, in numero, ac pondere. Civilistarum, & Canonistarum, ac Moralium in proposito sufficere deberet; Verum quia stylus, ac genium nimium abhorrent in sola fide magistri jurare, solisque auctoritatibus inniti, quando ratio haberi potest, hinc magis stringentes esse pondero rationes, quæ sparsim post alios relata habentur *apud eundem Rubenum locis citatis.*

Præsertim verò illa, ex qua piæ causæ privilegium resultat, contentum *in dicto cap. relatum,* quod scilicet Ecclesia non curat, neque attendit juris positivi solemnitates, ac formulas, sed inhærendo dicto Evangelico, *ut in ore duorum, vel trium stet omne verbum,* attendit solum veritatem naturalem; (Et ex qua ratione in plurium sententia resultat obligatio fori interni ex plenè congruis *per eundem Rub. cap. 58. num. 245. & sequ.*); Cum etenim Ecclesia, seu pia causa ligetur magis obligatione servandi justitiam, & aequitatem quam ligentur sæculares, quibus in earum cultu exemplar esse debet; Hinc proindè, naturalibus, ac divinis principiis nimium repugnare videtur, ut eam voluntatem, quam ipsa Ecclesia, vel pia causa dicit pro se perfectam, ac validam, atque à falsitatis suspicionem alienam, debeat in aliorum exclusionem dicere suspectam, ac invalidam, & imperfectam, quoniam esset allegare contradictoria, atque locupletari cum aliena jactura, ità aliena bona contrà Domini voluntatem captando.

Neque videtur, quomodo auctoritas *Iason.* qui est contrariè sententiæ antesignanus ad favorem piæ causæ, attendi valeat, dum ipse illam sequitur sententiam, quod minus solemniter disposita ad causas prophanas, cedere debeant ad commodum venientium ab intestato, non autem piæ causæ, quæ contenta veritate naturali, non debet ex sola subtilitate juris positivi assequi, ultrà id, quod bonorum dominus ei relinquere voluit, ideoque, quidquid sit de hujus assumpti veritate, ad id reflectendum est, ad dignoscendum, quantum prædictæ *Iason.* auctoritati deferendum sit.

Ex his autem cessare videtur necessitas inspiciendi, an satisfactum esset nec nò dicto decreto Ducali, ejusque forma impleta, dum posita etiam negativa, id suffragari posset venientibus ab intestato, non autem piæ causæ venientibus ex eadem dispositione tanquam naturaliter, ac verè perfectæ, & validæ, potissimè quia data hac imperfectione, illa influeret etiam in voluntatem, unde neque piè disposita valerent ut infra.

Verum ubi etiam de hoc puncto agendum esset, adeò ut, præmissis cessantibus, ad istum solum punctum reduceretur cardo disputationis; Adhuc omninò verius videtur, ut decreto prædicto satisfactum sit, ideoque testamentum sit validum, & perfectum, etiam in prophanis.

Licet enim servata non sit forma præcisa decreti, quæ consistit in eo, ut ipsemet testator, personaliter in Aula consueta, schedulam coram Senatu ex-

hibeat; Attamen ex Principis dispensatione, ratione justè impedimenti infirmitatis concessa, ille actus, qui in Aula, pleneque Senatu faciendus erat per testatorem non impeditum, factus est in aula ipsius testatoris, coram Senatore delegato, eum Secretario, ità ex dicta dispensatione Principis representantibus plenum Senatum, juxtà ea, quæ in terminis testamenti apud acta Judicii, benè, & punctualiter deducuntur *per Manzium in tract. de testam. valido, vel invalido tit. 1. num. 39.*

Quod etiam in simili habemus in eo judiciali actu, qui ad formam Ritus M. C. Vic. Neapolis super liquidatione instrumenti fieri debet per creditorem personaliter in pleno Tribunali comparentem, ac præsentantem, cum juramento, aliisque præscriptis formis, instrumentum, quoniam si agatur de muliere, seu alio, qui ex justo impedimento accedere non possit ad Tribunal, tunc deputatur unus ex Judicibus ejusdem M. C. cum ejusdem Tribunalis Notario, qui accedant ad Ecclesiam vicinam, vel Monasterium, (si creditrix sit Monialis) vel similiter, ibique tanquam representantes totum Tribunal recipiant præsentationem instrumenti, habendam perindè, ac si coram toto Tribunali facta esset, *ut per Franciscum Antonium de Iudice Robert. in tract. de liquidat. instrum. conclus. 4. num. 7. & 8. & alios præcipientes, cum similibus,* atque hic est casus præcisus.

Quodque Dux habuerit talem actum coram Senatore delegando pro perfectò, perindè, ac si in pleno Senatu factus esset; Evidenter liquet ex tenore rescripti, dum postillius explicationem, solum injungitur actus repositionis in Archivio, qui non respicit solemnitatem, seu formam adhibendam in ipso actu testandi, sed solum cautelam custodiæ, absque dubio ex intervallo etiam adimplendam, ut constat ex decreti tenore, ibi. *S. A. R. manda al Senatore Liprando, che si trasferisca alla Casa del Supplicante infermo, riceva il di lui testamento, e lo porti nell' Archivio del Senato per esser' ivi custodito.*

Igitur perfectio testamenti alium actum non desiderabat, sed per receptionem à dicto Senatore factam in domo infirmi testatoris, actus remansit perfectus, atque id, quod idem Senator deindè in pleno Senatu gessit, potius fuit ad quandam majorem superabundantiam.

De potestate autem Ducis concedendi talem dispensationem, dubitandum non est, quoniam ex eadem ratione, ob quam solemnè declarare potuit testamentum præsentandum à testatore in Senatu, potuit etiam tale declarare illud præsentandum coram uno Juce per eundem Principem deputato; Testamentorum enim solemnitas est de jure positivo, cui Princeps dispensare potest, exiis, quæ circa indulta concessa Cardinalibus, vel aliis, testandi cum sola scheda, nullaque juris solemnitate servata, latè habentur *apud Altoprad. jun. contro. 15. cum sequen. & supra discurs. 6.* Et de testamentis more Veneto ex illius Reipublicæ legibus *Merlin. decis. 447. num. 22. aliàs decis. 355. par. 5. rec.* Et generaliter *Marta de success. par. 4. quest. 3. art. 4.* Et habet pro absoluto *Faber in Cod. lib. 6. de testam. de fin. 22.*

Quodque Dux Sabaudia habeat jura supremi Principis in condendis, ac destruendis legibus, atque facere possit quantum facere potest Imperator in suo Imperio, ex *Ias. Beccio, Laderch Surdo & aliis allegatis, plenè Bellon. jun. cons. 14. n. 11.* ac etiam læpius in ejus auro tractatu de *Jur. accrescendi.*

Hisque non advertebantur notata *per Fabrum in Cod. tit. 6. de testam. de fin. 22.* super defectu potestatis

10 tis Principis in revalidando testamentum invalidum post mortem testatoris, ac jus quæsitum venientibus ab intestato, vel aliis, quoniam in presenti solum agitur de potestate immutandi formam super actu faciendo, ut scilicet id, quod ex ejusdem Principis lege faciendum est in pleno Senatu, sufficienter factum dicatur coram uno Senatore, utpotè ex ejus dispensatione totum Senatum representante, & hic est punctus inevitabilis non habens respon- sionem.

11 Erroneum verò est considerare dictum Senato- rem tanquam infirmi testatoris procuratorem, de- putatum ad præsentandum suo nomine testamen- tum in Senatu, juxta cautelam traditam per *Solam in Commentar. ad idem decretum num. 16.* Id enim videtur æquivocum manifestum, quoniam si in sen- su *Sole*, iste actus tanquam voluntarius, per quem- cumque procuratorem cum regalis generalibus ex- plicari potest, hinc proinde, necessaria non erat gratiosa dispensativa delegatio supremi Principis de uno Senatore, dum quicumque privatus qui de jure non sit prohibitus ad exercendum munus procura- toris ad id propria auctoritate deputari poterat; Id- coque istud videtur fundamentum merè ideale, at- que deputatio facta per testatorem de eodem Sen- tore ad præsentandum testamentum suo nomine in pleno Senatu, est potius quædam formalitas, ac superabundans cautela, non apta ad destruendum actum aliàs validum, ac perfectum juxta nimis vul- garia axiomata.

Item ubi lex præscribens certam solemnitatem, seu formam, habet expressam causam, ob quam legislator illam inducere profectus est, tunc si ita constet de sinceritate actus, ut tollatur ea suspicio, ob quam illa major solemnitas inducta est, adhuc actus sublinetur, ut in terminis solemnitatum re- quisitarum in testamento cæci per *text. in l. hac con- sultissima C. qui testam. sacer. poss. firmant Menoch. lib. 4. præsumpt. 6. num. 2. Honded. conf. 58. num. 18. lib. 2. Michalor. in tr. al. de coco, muto, & surdo cap. 6. num. 23. Burgos de Pax ad l. 3. Tauri num. 1298. & infra dis. 33.* Et in terminis interventus viri, vel con- junctorum in testamento mulieris per Statutum desiderati, *Rota decis. 9. num. fin. & decis. 193. numer. penult. & fin. par. 9. recen. cum similibus.*

Ideoque cum in presenti testamento, tam ex ra- tionabilitate, bonaque ordinatione dispositionis, quam ex interventu probati Senatoris, & Secretarii ordinarii Senatus, ac etiam ex ferè instantanea ex- hibitione in pleno Senatu eadem die, constet de sinceritate actus, prorsus vanum est, ex quodam sophistico, seu metaphysico defectu, hujus testa- menti invaliditatem prætere.

Unde propterea invalidatio facta per Ducem, capiendâ non venit tanquam mera, & nova gratia revalidatoria actus aliàs certitudinaliter nulli, ac im- perfecti, quo casu intrare possent difficultates ex parte Hospitalis excitate, sed potius tanquam cano- nizzatoria veritatis, seu declaratio, qualem vo- luntatem ipse habuerit in concessione gratiæ, quam infirmo testatori concessit, & sic in comprobatio- nem præmissorum, quæ etiam sine tali revalidatio- ne de jure subsistunt.

Præterquam quod, ubi defectus non est juris na- turæ, quia nempe agatur de supplendo imperfec- tionem voluntatis, sed est solum juris positivi, & pro supplendo defectum solemnitatum, non vide- tur quid impediat supremi Principis potestatem, quin decernere valeat, ut sola probatio naturalis morientis ad voluntatè exequendam, sufficere de- beat; quoniam, præ non tollit de alieno, & de eo quod

quis ex sua providentia quæsit, sed solum de suo, tollendo scilicet illud beneficium, quod ex ejus le- gis dispositione provenit, juxta communem di- stinctionem firmatam per *DD. ad materiam text. in l. assiduis Cod. qui potior. in pign. habeantur*, ex iis, quæ in materia concedendi legitimationem bastar- do aliàs incapaci successione, postquam quæsitum est jus legitimis successoribus, vel habilitationis cle- rici in successione feudorum, cum similibus, satis benè pluribus allegatis, ibidem videndis, probant *Apost. conf. 152. Marta in summa success. par. 4. quæst. 3. art. 4. & quæst. 4. art. 4. in appendice, de Marin. resol. 46. lib. 2. num. 8. cum seq. & alii, de quibus habetur sub tit. de Regal. disc. 148.* quoniam prohibenda non est Principi potestas auferendi il- lud jus, quod tertio, non ex propria industria, & conventionem, sed ex ejusdem Principis ejusque le- gis positivæ beneficio, delatum est, præsertim ubi æquitas hujusmodi dispensationi non resistit, sed po- tius assistit, ut *d. disc. 148. de Regal.*

Cæterum, ubi alius, atque cum illis metaphy- sicis subtilitatibus, cum quibus ex parte Hospitalis hoc testamentum impugnari prætentur, materia reassumenda esset, si subsisteret dictum assum- ptum, quod scilicet actus gestus per testatorem cor- ram Senatore, importaret solum mandatum eidem Senatori traditum ad præsentandum ejus nomine in Senatu schedulam testamentariam, juxta quam erat ejus testandi voluntas.

Non improbabiler dici posset, ut ob super- ventam interim mortem mandantis, antequam mandatum à mandatario adimpleatur, testamen- tum remaneret imperfectum, imperfectione vo- luntatis, ob quam indubitatum est, ut neque va- leant disposita ad ipsam causam, cujus favor supplet quidem imperfectionem solemnitatum, nullatenus autem illum voluntatis, ex ea clara ratione, quod hic dicitur defectus juris naturæ, cui Papa, vel alter Princeps dispensare non potest; Unde propterea receptissimum est, dispositionem *text. in d. cap. relatum non suffragari quoad defectum, seu imperfectionem voluntatis Oldrad. conf. 119. Decius in cap. 1. de fid. instrum. num. 42. & conf. 159. num. 13. Covar. in cap. relatum de testam. num. 9.* ubi quod ab hac opinione recedendum non est, *Clar. S. testamentum quæst. 7. Vvius comm. opin. cap. 888.* (ubi ex professo confutat *Abb. & Tiraquell.*, ac alios contrarium sentientes), *Surd. decis. 292. n. 15. latè Magdale. de num. testium par. 2. cap. 5. num. 1. cum sequen. Rub. de testam. ad pias causas cap. 5. n. 5. cum sequen. apud quos ceteri;* Atque hanc semper tenuit *Rota præsertim decis. 576. num. 3. par. 2. recen. decis. 108. num. 4. par. 7. In Romana legati locorum montium 7. Junii 1662. coram Priolo*, de qua *infra disc. sequen.* Ideoque non videtur, quam benè con- sulti sint dicti administratores, dando aditum ve- nientibus ab intestato, impugnandi, etiam dispo- sita ad ejusdem Hospitalis favorem.

Ultima enim voluntas tunc dicitur perfecta, quando testator devenit ad actum testandi, qui eo instanti, seu momento perficitur, absque eo quod perfectionem expectet ab altero futuro actu, in quem collatus sit, ita ut dicatur voluntas conclusiva quæ non sit in via, sed in termino, ac aliàs qui- cumque actus quamvis certam testantis volunta- tem præferentes, quoties in alium futurum ac- tum collati sunt, dicuntur importare præparatio- nem futuræ voluntatis adhuc ambulantis, ac non redactæ ad terminum, quo casu piæ causæ privile- gium nil operatur, juxta dictum *solemne consil. Ol- drad. magis communiter receptum, cujus casus est,* quod

De LUCA
de
testamentis
et
ceteris
ceteris

quod testator coram duobus testibus ad id vocatis, ipso dictante, scribere fecit à quodam clerico suum testamentum, in quo Christi pauperes instituebat, committendo deinde uni dictorum testium, ut vocaret Notarium, per quem coram testibus dicta ejus voluntas in formam publicam redigeretur, cumque id, ob superventam testatoris mortem, sequutum non esset, deciditur esse voluntatem imperfectam, neque attendendam favore causæ piæ, & tamen de illa determinata, & certa constabat per tres testes; Ex dicta ratione, quod dum testator actum testandi contulit in dictum alium actum explicandum à Notario, interim dicitur esse in terminis vel leuitatis, seu præparationis; Idemque in casu simili firmant *Dec. d. conf. 59. Cephal. conf. 99. Rot. in d. Romana legati locorum montium 7. Junii 1662. coram Priolo, infra d. disc. sequen.* quoniam voluntas dicitur reduci ad formam conclusivam, seu actum testandi, in illo actu, seu momento, in quo testamentum perficitur.

Et hic esset casus, quando admittendum esset dictum assumptum agentium pro Hospitali; Si enim testator mediante persona Senatoris tanquam procuratoris ejus personam representantis, voluit testari coram pleno Senatu in Aula Conferentiarum, ad eum ut, tunc voluntas deduci dicitur ad perfectionem; ac actum testandi, quando dictus actus explicatur, hinc juridicè dici posset, ut actus præcedens steterit in terminis simplicis præparationis futuri actus, ideoque voluntas non diceretur conclusiva, & redacta ad actum testandi, juxta superius enunciata exempla cum similibus; Et consequenter testamentum remaneret imperfectum imperfectione voluntatis; Cujus tamen contrarium verius est, ex jam dicta ratione, quod verè testamentum, tam quoad voluntatem, quam quoad solemnitatem completum est, atque perfectionem recepit in ipsius testatoris aula subrogata loco aula Conferentiarum, & coram Senatore deputato subrogato loco totius Senatus, illumque representante.

Ideoque intrat clarum dilemma inevitabile; Aut actus in Senatu explicandus continet substantiam, ac perfectionem voluntatis; Aut continet quandam majorem solemnitatem; Primo casu actus remaneret invalidus etiam quoad piam causam; Secundò autem, indubitata est potestas Principis, circa quam conferunt, quæ habentur *sub iii. de fideicom. disc. 141. & pluries sub iii. de feud. ad materiam Bullæ Baronum*, quod scilicet testandi facultas tota provenit à jure positivo; Incertum autem est quid sequutum sit in causa extra Curiam.

ROMANA
LEGATI LOCORUM
MONTIUM
PRO
REVOLIIS,
CUM
ECCLESIA S. CAROLI IN CURSU.

Casus decisus per Rotam pro Revoliis.

De testamento ad pias causas ad for-

mam text. *in cap. relatum de testam.* an, & quando dicatur pati defectum voluntatis, vel potius solemnitatis, ubi testator explicavit ejus animum circa piam dispositionem, sed sequutum non est alter actus perficiens ab eo desideratus.

SUMMARIUM.

- 1 **F**Acti series.
- 2 Resolutiones causa.
- 3 In testamentis ad pias causas non requiruntur solemnitates juris positivi, sed sufficit probatio naturalis.
- 4 De probatione naturali, an adesse.
- 5 An attendatur defectus concernens imperfectionem voluntatis, refertur utraque opinio.
- 6 Quando procedat opinio voluntium, ut favor piæ causa suppleat etiam voluntatis defectum.
- 7 De eodem.
- 8 Qualis esset controversia punctus.
- 9 De auctoritatibus probantibus imperfectionem voluntatis.
- 10 De confil. 119. Oldrad. ut sit receptum.
- 11 Non est deferendum DD. se fundantibus in falso præsupposito.
- 12 Expenduntur auctoritates, de quibus num. 9.
- 13 Ac etiam decisiones Rota, de quibus eodem num. 9.
- 14 Quando dicatur sola præparatio, ac voluntas imperfecta.
- 15 Quare requiratur in testamentis, ut testes sint rogati.
- 16 De eodem, de quo num. 14. super imperfectione.
- 17 Enarratur casus, de quo agit Oldrad. dicto confil. 119.
- 18 Quomodo istæ quæstiones decidi debeant, an voluntas sit imperfecta, necne.

DISC. XIII.

Franciscus, gravi morbo pressus, amico ejus voluntatem communicavit, ut desuper schedulam testamentariam extenderet, Notario deinde consignandam clausam, ac sigillatam, juxta hodie magis frequentatam testandi formam, de qua *disc. 1. & seqq.* Cumque id sequutum esset, atque amicus die sequenti legere cepisset dictam schedulam jam extensam, infirmus morbo fastiditus, mandasset id ad aliam horam, vel diem differri, quod sequutum non est, ob superventam mortem; De tempore autem quo infirmus ad aures communicabat ejus voluntatem amico, aliqui domestici, sub cortina audierint ferè omnes dispositiones, inter quas continebatur legatum locorum 26. montium ad favorem Ecclesiæ S. Caroli in cursu; Hinc proinde istius Ecclesiæ Administratores, judicium instituerunt contra defuncti ex fratre nepotes legitimos hæredes, coram A. C. à quo sententiam favorabilem pro dicti legati acquisitione reportarunt; Introducta verò per appellationem causa in Rota coram Priolo contrarium resolutum fuit *sub die 7. Junii 1662.* legatum scilicet non deberi, neque huc usque causa ulteriorem progressum habuit.

In his autem disputationibus, non dubitabatur per Scribentes hinc inde de conclusione, ut in dispositis favore Ecclesiæ, vel piæ causæ, nullæ desideratur